

84. Amtene have ganske vist udfiret 120,000 Kr. mindre, men tilsammen bliver det dog over 100,000 Kr., som man i Landkommunerne har maattet betale mere i Stat. Om Købstæderne og København vil jeg slet ikke tale; Stigningen i Købstæderne er forholdsvis meget større, og i København er Forholdet saaledes, at man nu kræver ny Skatter for overhovedet at kunne holde Balancen.

Det Resultat, som jeg er kommen til ved at betragte det foreliggende Finanslovsforslag og ved at undersøge, hvorledes i Virkeligheden vor finansielle Stilling er bleven som Resultat af de foregaaende 7 Aars Finansstyrrelse, er altsaa ikke lysteligt. Det synes mig, at den Lære, man maa uddrage deraf, er den, at denne Form for Finansstyrrelse ikke just kan siges at være den heldigste, vi have kendt. Alt det, der gennem den Mennefskalder, da vi havde en fri Forfatning, blev opbygget ved en Spar-sommelighed, der maasse ofte kunde synes noget smaalig, men som i Virkeligheden var nødvendig i et Land, hvor Rigdomskilderne rinde smaat — alt det, siger jeg, er nu re-
vet ned. Jeg er enig i de Udtalelser, som fremkom fra det ærede Medlem fra Nørre-sundby (Tutein) om det beklagelige i, at den tidlige Spar-sommelighedens Mand er fuldstændig forsvunden. Men i Virkeligheden tror jeg, man maa sige, at det kan ikke være anderledes, og at det er ikke blot unyttigt at anse der-
over, men i og for sig ogsaa urimeligt. Det er jo, naar vi skulle være retfærdige, paa ingen Maade alene Regeringen, som er Marsag i den noget spændte Stilling, som vore Finanser nu ere komne i. Hvis en fremmed lagde Mærke til det Omflag, der er sket i vor Statshusholdning i disse 7 Aar, vilde han, hvis han da ikke vilde tro noget værre, rimeligvis antage, at det maatte skyldes en overordentlig ubuelig Finansbe-
styrrelse. Men det er slet ikke Tilfældet. Tværtimod. Den nuværende Finansmini-
ster er en Mand med megen Indsigt, stor Erfaring og megen økonomisk Sans. Men naar det ikke desto mindre er gaaet, som det er, er dette kun et Vidnesbyrd til saa mange andre om, at Systemet er altid stærkere end Manden. Jeg gentager, det er Skyldighed at fremhæve, at det er i Virkelighe-
den slet ikke Regeringen alene, som har Ansvaret for, hvad der er sket. Rigsdagen, og ganske særlig Folketinget, har sin store Part derved. Men det har ikke kunnet være ander-
ledes. Thi det gaar med en Statshusholdning, som det gaar med private Husholdninger i Lande, hvor der ingen Retsstikker-
hed er: Hvem vil spare, naar man ved, at

man kun sparer for, at en mægtigere en skønne Dag kommer og lægger Haand paa ens Gje. Den Opgave, som Folketinget tidligere havde, at det skulde veje og varetage alles Interesser, dele Ret og Skæl imellem alle Samfundsformaal, den Opgave paahviler ikke Folketinget, naar vets besluttende Myndighed ikke længere respekteres. Spar-sommelighed, sund Økonomi, fornuftig Statshusholdning er fra alle Sider umulig, saa længe vi staa i de nuværende Tilstande.

Det er derfor med megen Beklagelse, at jeg i de Udtalelser, som ved Forhandlingens Begyndelse fremkom fra det ærede Medlem fra Møen (Bojsen) og Københavns 4de Valgtreds (Scharling), ikke har fundet den Forventning styrket, som jeg til en vis Grad har næret om, at der kunde være Udsigt til i Aar, paa det rent finansielle, at vende tilbage til mere regelmæssige Tilstande. De Udtalelser, der kom fra det ærede Medlem fra Møen, syntes mig at være lidet opmuntrende i den Henseende, og det ærede Medlem for Københavns 4de Valgtreds stillede endog saa i Udsigt, at vi eventuelt skulde kunne blive ved som hidtil hele Aar-hundredet ud. Jeg kan ikke se andet, end at hvis vi fortsætte Aarhundredet ud — altsaa endnu 7 Aar — med en lignende Finansstyrrelse som i de foregaaende 7 Aar, saa ville vi i finansiell Henseende ikke længere have nogen Blads blandt Nordeuropas Stater; vi ville høre hjemme i SydEuropa. Dette her kan naturligvis, om det skal være, fortsættes nogle Aar endnu. De 5 Millioner, der ere i Kassen, kunne tages, og de 17—18 Millioner, der ere i Reservesonden, kunne ogsaa tages; naar de ere borte, saa er der ikke mere, saa staa vi paa bar Bund. Det, der forekommer mig at ligge nær paa dette Stadium at overveje, er, om ikke nu det Tidspunkt er kommet, da der er Grund til ganske simpelt hen at vende tilbage til Tilstanden, som den var før 1885. Den forfatningsmæssige Betydning heraf maatte man vel vogte sig for at overburdere; et saadant Skridt vilde slet ikke betyde andet, end at man endes om i fælles Interesse at lade være med at øde sine Penge. En Forfatning vilde visstlig ikke være retableret, fordi vi fik en regelmæssig Finanslov. Det behøver man paa den ene Side ikke at frygte for, og det maa man paa den anden Side ikke gøre sig noget Haab om. Men rent praktisk set er her et Punkt, paa hvilket alle, ligegyldigt til hvilket Parti de end høre, maa kunne se, ligesom de meget snart vilde saa at føle Ulemperne ved den nuværende Tilstand. Der kunde være nogen Grund til just paa dette Punkt at forsøge paa at vende